

90 - 6 - 17

Ημ/νία: 20/06/2017

Α. Π.: ΥΠΠΟΑ/ΑΤΝΠΚΕ/75315/537

Ημ/νία Έκδοσης 20/06/2017

Απάντηση στο έγγραφο: ΥΠΠΟΑ/ΑΤΝΠΚΕ/75315/537

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ
ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ
& ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Αν. Φ.: 59

Ταχ. Δ/νση: Μπουμπουλίνας 20-22
Ταχ. Κώδ : 106 82
Τηλέφωνο : 2131322-362, 363, 368
Fax : 210-82.01.426
Email : tmnpke@culture.gr

ΠΡΟΣ: Βουλή των Ελλήνων
Δ/νση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Αναφορών
ΚΟΙΝ: 1. Βουλευτή κ. Αθανάσιο Δαβάκη

Θέμα: Απάντηση στην υπ' αριθμ. 1391/9.3.2017 Αναφορά με θέμα:
«Αξιοποίηση αρχαιολογικών χώρων Σπάρτης»

Σε απάντηση της με αριθμ. πρωτοκόλλου 1391/9.3.2017 Αναφοράς του Βουλευτή κ. Αθανάσιου Δαβάκη και σύμφωνα με τα στοιχεία που έθεσαν υπόψη μας οι αρμόδιες Υπηρεσίες μας, σας γνωρίζουμε τα εξής:

1. Νέο Αρχαιολογικό Μουσείο Σπάρτης.

Το απαλλοτριωμένο ακίνητο του Νέου Αρχαιολογικού Μουσείου Σπάρτης (ΧΥΜΟΦΙΞ) χωριθετείται εντός του αρχαιολογικού χώρου της Σπάρτης, βορείως της ακροπόλεως της αρχαίας πόλης και της Ζώνης Α΄ Προστασίας του αρχαιολογικού χώρου της Ακρόπολης και πλησίον ορισμένων εκ των σημαντικότερων αρχαιολογικών χώρων και μνημείων της Σπάρτης. Κατά το έτος 2011 διενεργήθηκαν από την (τέως) Ε΄ Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων δοκιμαστικές τομές περιμετρικά του διατηρητέου κτηρίου και έρευνα αποκάλυψης αρχαιοτήτων δυτικά αυτού και εντοπίσθηκαν αρχαία οικοδομικά κατάλοιπα σε μεγάλη πυκνότητα.

Για τη διεξαγωγή του αρχιτεκτονικού διαγωνισμού υπεγράφη η από 1.3.2012 Προγραμματική Σύμβαση Πολιτισμικής Ανάπτυξης μεταξύ του ΥΠ.ΠΟ.Τ. και της Περιφέρειας Πελοποννήσου, με τίτλο «Μελέτη Νέου Αρχαιολογικού Μουσείου Σπάρτης» (Τροποποίηση 12.12.2014). Το έτος 2014, και προκειμένου να εξασφαλισθεί η ασφαλής διεξαγωγή του επικείμενου αρχιτεκτονικού διαγωνισμού, οι προαναφερθείσες αρχαιότητες διερευνήθηκαν περαιτέρω στο πλαίσιο ειδικής προγραμματικής σύμβασης, της από 2.12.2013 Προγραμματικής Σύμβασης Πολιτισμικής Ανάπτυξης μεταξύ της ΓΓΠ του ΥΠΑΙΘΠΑ και της Περιφέρειας Πελοποννήσου, με τίτλο «Χωματουργικές εργασίες στο οικόπεδο του Νέου Αρχαιολογικού Μουσείου Σπάρτης». Ακόμη, στο τέλος του ίδιου έτους, στο πλαίσιο του έργου «Συμπληρωματικές χωματουργικές και λοιπές εργασίες στο οικόπεδο ιδιοκτησίας Ελληνικού Δημοσίου, του Νέου Αρχαιολογικού Μουσείου Σπάρτης, στο Ο.Τ. 189Α του Πολεοδομικού Σχεδίου της πόλης της Σπάρτης, επί της Ε.Ο. Σπάρτης – Τρίπολης και Ε.Ο. Καστορείου – Μεγαλόπολης», ολοκληρώθηκαν απολογιστικά και με αυτεπιστασία από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Λακωνίας οι απαιτούμενες εκσκαφικές εργασίες για την αποκάλυψη της έκτασης και του βάθους της ανώτερης επιφάνειας των εγκείμενων αρχαιοτήτων, στο σύνολο πλέον της εντός σχεδίου έκτασης του οικοπέδου και

προσδιορίστηκε η γενική αρχαιολογική φυσιογνωμία του, καθώς και χωματουργικές εργασίες για την απομάκρυνση χωμάτινων όγκων από τον περιβάλλοντα χώρο του διατηρητέου κτηρίου (προϋπολογισμός 18.021, 96 ευρώ).

Τα δεδομένα που προέκυψαν ύστερα από τη διερεύνηση στο εν λόγω ακίνητο αξιοποιήθηκαν από την ΕΦΑ Λακωνίας για την κατάρτιση εισήγησης του επικαιροποιημένου κτηριολογικού προγράμματος του Νέου Αρχαιολογικού Μουσείου Σπάρτης (συνολικού μικτού εμβαδού 9.613,20 μ^2), το οποίο εγκρίθηκε με την υπ' αριθμ. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΜΤΕ/ΔΜΕΕΜΠΚ/286044/25819/5997/16.10.2015 Απόφαση της Διεύθυνσης Μουσείων και Τεχνικών Έργων του ΥΠ.ΠΟ.Α.

Με την υπ' αριθμ. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΔΥΗΔ/ΔΔΑΑΔ/ΤΔΑΔΤΠ/1.12.2016 Απόφαση της Διεύθυνσης Διοίκησης και Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού του ΥΠ.ΠΟ.Α. συγκροτήθηκε Ομάδα Εργασίας για την εκπόνηση των προδιαγραφών της μελέτης ανέγερσης Νέου Μουσείου Σπάρτης.

Η ΕΦΑ Λακωνίας, ενέταξε στο εγκεκριμένο Πρόγραμμα Δράσης της για το έτος 2017 σχετικές και κρίσιμες για την επιτάχυνση και προώθηση των διαδικασιών δράσεων. Στην παρούσα φάση βρίσκεται σε διαδικασία η δέσμευση των σχετικών πιστώσεων και η υπογραφή της Υπουργικής Απόφασης έγκρισης του έργου «Έργασίες προστασίας και τοπογράφηση αρχαιοτήτων στο ακίνητο του Νέου Αρχαιολογικού Μουσείου Σπάρτης (ΧΥΜΟΦΙΞ) – Σύνταξη μουσειολογικής προμελέτης (κατάρτιση πρότασης μουσειολογικού προγράμματος) Νέου Αρχαιολογικού Μουσείου Σπάρτης», το οποίο θα υλοποιηθεί απολογιστικά και με αυτεπιστασία από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Λακωνίας κατά το τρέχον έτος. Το εν λόγω έργο είναι κρίσιμο προκειμένου να προστατευτούν οι αποκαλυφθείσες εντός του ακίνητου του Νέου Αρχαιολογικού Μουσείου Σπάρτης (ΧΥΜΟΦΙΞ) αρχαιότητες και να συλλεχθούν τοπογραφικά δεδομένα, που θα αξιοποιηθούν περαιτέρω στο πλαίσιο της από 1.3.2012 Προγραμματικής Σύμβασης Πολιτισμικής Ανάπτυξης μεταξύ του ΥΠ.ΠΟ.Τ. και της Περιφέρειας Πελοποννήσου, με τίτλο «Μελέτη Νέου Αρχαιολογικού Μουσείου Σπάρτης» (Τροποποίηση 12.12.2014).

2. ΜΥΣΤΡΑΣ

Στον αρχαιολογικό χώρο του Μυστρά είχε ξεκινήσει από το 1984 να υλοποιείται ευρύ αναστηλωτικό έργο τόσο από το Ταμείο Διαχείρισης Πιστώσεων Εκτέλεσης Αρχαιολογικών Έργων – Επιτροπή Αναστήλωσης Μνημείων Μυστρά, όσο και από την τέως 5η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων. Το 2001 κατασκευάστηκε στο πλαίσιο του προγράμματος «Ωρες Βυζαντίου» μικρό μουσείο στη βόρεια πτέρυγα του μητροπολιτικού μεγάρου του Αγίου Δημητρίου, με την έκθεση γλυπτών από τον χώρο, με κορυφαίο έκθεμα το οποίο έχει συμμετάσχει και σε διεθνείς εκθέσεις (ένθρονος Χριστός). Παράλληλα, στο πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ, από την ανωτέρω Επιτροπή απορροφήθηκαν χρήματα για το έργο «Αναστήλωση Μνημείων Μυστρά», με προϋπολογισμό 4.402.000,05 ευρώ. Το ίδιο διάστημα, η Εφορεία με το έργο «Μουσειακές Παρεμβάσεις στον Αρχαιολογικό Χώρο Μυστρά» (προϋπολογισμού 586.940,00 ευρώ) προέβη στη συντήρηση τοιχογραφιών στους Αγίους Θεοδώρους, στην οργάνωση των αρχαιολογικών αποθηκών, καθώς και στη δημιουργία υποδομών και τη διαμόρφωση χώρου πολιτιστικών εκδηλώσεων.

Ακολούθως, το 2016 στο πλαίσιο του ενταγμένου στο Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα» του ΕΣΠΑ 2007-2013 έργου «Αναστήλωση μνημείων Αρχαιολογικού Χώρου Μυστρά», συνολικού προϋπολογισμού 1.462.000,00 ευρώ, ολοκληρώθηκαν οι επεμβάσεις για τη συνέχιση και ολοκλήρωση των εργασιών στερέωσης, αναστήλωσης και ανάδειξης σημαντικών μνημείων της καστροπολιτείας. Πραγματοποιήθηκαν αναστηλωτικές και στερεωτικές εργασίες σε εκκλησιαστικά (Μονή Περιβλέπτου) και κοσμικά κτίσματα (Παλάτι και επιλεγμένα οικιστικά συγκροτήματα), στα τείχη και στο οδικό δίκτυο, καθώς και εργασίες διαμόρφωσης του περιβάλλοντος χώρου τους. Επιπλέον, υλοποιήθηκαν έργα δικτύων υποδομής (επέκταση ηλεκτρικού δικτύου, δίκτυο ύδρευσης), για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών του αρχαιολογικού χώρου. Σύντομα, μάλιστα, και εφόσον εξασφαλιστούν οι αναγκαίες προϋποθέσεις (φυλακτικό προσωπικό, προσωπικό

καθαριότητας κ.λπ.), πρόκειται να αποδοθούν στο κοινό συγκεκριμένοι χώροι του συγκροτήματος των Παλατιών και της οικίας Λάσκαρη.

Σημειώνεται ότι κατά τα τελευταία έτη η ΕΦΑ Λακωνίας υλοποιεί, παρεμβάσεις στον Αρχαιολογικό Χώρο, με στόχο τη συνεχή βελτίωση των υποδομών και των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους επισκέπτες. Σημαντικότερη εξ αυτών η διαμόρφωση πωλητηρίου σε ισόγεια στάθμη μεσαιωνικού κτηρίου, πλησίον της κεντρικής πύλης εισόδου στον Αρχαιολογικό Χώρο, που έχει προσελκύσει το ενδιαφέρον των πολυάριθμων επισκεπτών του Αρχαιολογικού Χώρου, αλλά και της τοπικής κοινωνίας και έχει αυξήσει σημαντικά τα έσοδα του χώρου. Επιπλέον, η καστροπολιτεία του Μυστρά συγκαταλέγεται στους οργανωμένους αρχαιολογικούς χώρους με σημαντικό αριθμό επισκεπτών καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Μάλιστα, κατά τα έτη 2014-2016 ο αριθμός των επισκεπτών του Αρχαιολογικού Χώρου έχει φθάσει στα επίπεδα των ετών 2006-2007.

Για τη νέα προγραμματική περίοδο 2014-2020 η Εφορεία έχει προτείνει παρεμβάσεις που αφορούν σε επεμβάσεις συντήρησης – αποκατάστασης – ανάδειξης εκκλησιαστικών μνημείων του Αρχαιολογικού Χώρου, βελτίωση και επέκταση των υφιστάμενων υποδομών του, αναβάθμιση κεντρικών εισόδων – εκδοτηρίων (Άνω και Κάτω Πύλη), δημιουργία φυλακείων, ανεξάρτητων από τα μνημεία του Χώρου, με βάση τις προδιαγραφές του ΤΑΠ, διαμόρφωση αναψυκτηρίου, διαμόρφωση χώρων στάσης – θέασης και διαμόρφωση σε υφιστάμενο κτήριο αποθηκευτικού χώρου που θα λειτουργήσει υποστηρικτικά για τις παρεμβάσεις της Εφορείας στον Αρχαιολογικό Χώρο.

3. ΣΠΑΡΤΗ

Στο πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ η τέως Ε' ΕΠΙΚΑ με το έργο «Ανάδειξη – ανάπλαση αρχαιολογικών χώρων και μνημείων της περιοχής του Ευρώτα στη Σπάρτη» (προϋπολογισμού 300.000,00 ευρώ) προχώρησε στην προστασία και προβολή των μνημείων που βρίσκονται στην περιοχή του Ευρώτα, ανάμεσά τους και του περιφημου Ιερού της Ορθίας Αρτέμιδος, με σκοπό να δημιουργηθεί στο μέλλον ένα δίκτυο πολιτιστικών διαδρομών στην πόλη της Σπάρτης.

Στο πλαίσιο του Ε.Π. «Δυτικής Ελλάδας – Πελοποννήσου – Ιονίων Νήσων», του ΕΣΠΑ 2007–2013, υλοποίήθηκαν από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Λακωνίας έργα προστασίας και ανάδειξης κεντρικών μνημείων και αρχαιολογικών χώρων της Σπάρτης, που μετά την ολοκλήρωσή τους, στα τέλη του 2015, κατέστησαν επισκέψιμοι. Ειδικότερα, το έργο «Προστασία, Διαμόρφωση, Ανάδειξη και Ενοποίηση Αρχαιολογικών Χώρων Σπάρτης», με προϋπολογισμό 1.177.157,36 ευρώ, περιελάμβανε τον αρχαιολογικό χώρο της Ακρόπολης της αρχαίας Σπάρτης και τα εντός αυτού μνημεία. Ο χώρος της Ακρόπολης οριοθετήθηκε με περίφραξη, διεκόπη η κυκλοφορία τροχοφόρων οχημάτων, που διέσχιζαν το εσωτερικό του, στερεώθηκαν και αποκαταστάθηκαν οι τομές των μνημείων («Αγορά», Ρωμαϊκή Στοά, ιερό Αθηνάς Χαλκιόπου, Δίκοχο Οικοδόμημα κλπ.), δημιουργήθηκαν διαδρομές περιήγησης, τοποθετήθηκαν πινακίδες σήμανσης και πληροφόρησης, ενώ στην είσοδο του χώρου έγινε η εγκατάσταση οικίσκου πληροφόρησης και χώρων υγιεινής, με σκοπό στο άμεσο μέλλον, και αφού ο χώρος στελεχωθεί με το απαιτούμενο φυλακτικό προσωπικό και λάβει περαιτέρω υλικοτεχνικές υποδομές, να καταστεί οργανωμένος.

Στο πλαίσιο του έργου «Προστασία, Προβολή και Ανάδειξη μνημείων που έχουν αποκαλυφθεί στον πολεοδομικό ιστό της Σπάρτης και σύνδεσή τους με τα βυζαντινά μνημεία της Ακρόπολης», συνολικού προϋπολογισμού 520.000,00 ευρώ, αναδείχθηκε μια βυζαντινή γειτονιά της Σπάρτης, η οποία συνδέεται με κατάλληλη σήμανση, μέσω πολιτιστικής διαδρομής με το χώρο της Ακρόπολης. Με την παρέμβαση αυτή τα αποκατεστημένα μνημεία εντάχθηκαν πλήρως στον πολεοδομικό ιστό της πόλης της Σπάρτης και δημιουργήθηκαν υπαίθριοι χώροι που αποδόθηκαν σε δημόσια χρήση για τη διεξαγωγή πολιτιστικών δρώμενων, που σκοπό έχουν να φέρουν κοντά στα αρχαία τους πολίτες της Σπάρτης.

4. ΠΕΛΛΑΝΑ

Ο κηρυγμένος αρχαιολογικός χώρος του μυκηναϊκού νεκροταφείου Πελλάνας στη θέση «Σπηλιές – Πελεκητή», όπου χωροθετούνται θολωτοί τάφοι, τα κινητά ευρήματα των οποίων έχουν μεταφερθεί και φυλάσσονται ασφαλώς στο Αρχαιολογικό Μουσείο της Σπάρτης, είναι περιφραγμένος με περίφραξη βαρέως τύπου. Περιοδικούς ελέγχους στο χώρο διενεργεί το επιστημονικό και το φυλακτικό προσωπικό της Εφορείας.

Στο μεγάλο θολωτό τάφο του μυκηναϊκού νεκροταφείου έχουν λάβει χώρα εργασίες στερέωσης και έχει κατασκευαστεί στέγαστρο κατά την χρονική περίοδο παλαιότερα (1997-1998).

Για τον εν λόγω αρχαιολογικό χώρο η ΕΦΑ Λακωνίας υπέβαλε στη Διεύθυνση Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων του ΥΠΠΟΑ, μελέτη απαλλοτρίωσης τριών (3) αγροτεμαχίων, εντός των οποίων χωροθετούνται οι τάφοι του νεκροταφείου και συντάσσεται ο σχετικός φάκελος. Η Διεύθυνση Αναστήλωσης Αρχαίων Μνημείων, ύστερα από αιτοφία, προέκρινε τη σύνταξη των απαιτούμενων μελετών (φωτογραμμετρικής αποτύπωσης, γεωτεχνικών, γεωλογικών κτλ.) στο πλαίσιο της συντήρησης και της προστασίας του σπουδαίου αυτού μνημειακού χώρου, με την προοπτική να καταστεί επισκέψιμος και οργανωμένος. Η Εφορεία ολοκλήρωσε πρόσφατα τη φωτογραμμετρική αποτύπωση των τάφων του μυκηναϊκού νεκροταφείου. Περαιτέρω μελέτες, όπως και εργασίες καθαρισμών και προστασίας του αρχαιολογικού χώρου, έχουν ενταχθεί στο Πρόγραμμα Δράσης της για το έτος 2017. Επιπρόσθετα, η Εφορεία, επιθυμώντας να εξασφαλίσει έναν επιπλέον τρόπο χρηματοδότησης των απαιτούμενων για την προστασία και ανάδειξη του αρχαιολογικού χώρου μελετών, τις έχει εντάξει στον κατάλογο δράσεων που επιδέχονται πολιτιστική χορηγία, ο οποίος έχει υποβληθεί προς το αρμόδιο Τμήμα Χορηγιών του ΥΠΠΟΑ.

Σε εξέλιξη βρίσκεται και η διαδικασία συγκόλλησης των ρωμαϊκών λουτρών που μεταφέρθηκαν από το Λυκοβούτσι Λογκανίκου στο ΣΕΑ Πελλάνας, προκειμένου ο χώρος που τα φιλοξενεί να διαμορφωθεί σε επισκέψιμο χώρο με υποδομές και πληροφοριακό υλικό (συνεργασία με Υπουργείο Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων).

5. Αρχαίο Θέατρο Σπάρτης

Το θέατρο χωροθετείται εντός του κηρυγμένου αρχαιολογικού χώρου της Ακρόπολης της αρχαίας Σπάρτης. Κατά τα έτη 2012 και 2013 εκπονήθηκε και εγκρίθηκε Μελέτη Αποκατάστασης του αρχαίου θεάτρου της Σπάρτης, η οποία χρηματοδοτήθηκε από το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος και ανατέθηκε σε μελετητή από το μη Κερδοσκοπικό Σωματείο «Διάζωμα». Στο πλαίσιο του ανωτέρω έργου «Προστασία, Διαμόρφωση, Ανάδειξη και Ενοποίηση των Αρχαιολογικών Χώρων Σπάρτης» στο αρχαίο θέατρο τοποθετήθηκε περισχοίνιση και διαμορφώθηκαν πλατώματα που φιλοξενούν πινακίδες με πληροφοριακό υλικό για το μνημείο.

Η Υπηρεσία, αξιολογώντας το προχωρημένο επίπεδο ωριμότητας του έργου αποκατάστασης του αρχαίου θεάτρου, το έχει εντάξει στις άμεσες προτεραιότητές της και για το λόγο αυτό στο εγκεκριμένο Πρόγραμμα Δράσης της για το έτος 2017 έχουν συμπεριληφθεί δράσεις που αφορούν στην προστασία του (συστηματικοί καθαρισμοί, σημειακές σωστικές επεμβάσεις και επεμβάσεις για την απορροή των όμβριων υδάτων), καθώς και η μερική εφαρμογή της εγκεκριμένης Μελέτης Αποκατάστασης. Επιπρόσθετα, η συνολική εφαρμογή της εν λόγω μελέτης έχει ενταχθεί από την ΕΦΑ Λακωνίας στον κατάλογο δράσεων που επιδέχονται πολιτιστική χορηγία, ο οποίος έχει υποβληθεί προς το αρμόδιο Τμήμα Χορηγιών του ΥΠΠΟΑ.

Επιπρόσθετα, στα απαλλοτριωμένα ακίνητα στη Σπάρτη (συμβολή οδ. Κ. Παλαιολόγου και Διοσκούρων, Ο.Τ. 40) γνωστά ως «Οικία της Ευρώπης», μετά από πρωτοβουλία ιδιωτή, έχει εξελιχθεί σε συνεργασία με τις αρμόδιες Δ/νσεις του ΥΠΠΟΑ η ιδέα της μετατροπής τους σε χώρο έκθεσης των *in situ* σωζόμενων ψηφιδωτών δαπέδων με παραστάσεις της Αρπαγής της Ευρώπης και του Ορφέα γητευτή ζώων, καθώς και άλλων ψηφιδωτών συνόλων από την Σπάρτη. Η Υπηρεσία στην παρούσα φάση έχει δρομολογήσει τη μεταφορά των αποκολλημένων ψηφιδωτών που φυλάσσονται εντός των ακινήτων σε οργανωμένες αποθήκες της, προκειμένου να απελευθερωθεί ο χώρος και να

τύχει όλων των απαιτούμενων επεμβάσεων, δηλαδή απομάκρυνση στεγάστρων και πλήρης ανασκαφική διερεύνησή του. Στο σημείο αυτό σημειώνεται ότι η απαλλοτριωμένη ιδιοκτησία της οικίας της Ευρώπης είναι ένας χώρος εύκολα προσβάσιμος στο ευρύ κοινό, με δυνατότητα παρουσίασης μιας από τις πλέον αξιόλογες κατηγορίες εκθεμάτων της ρωμαϊκής πόλης της Σπάρτης, αυτή των ψηφιδωτών δαπέδων.

6. Ξηροκάμπι

Στο λόφο του Αγίου Βασιλείου, κοντά στο χωριό Ξηροκάμπι, διεξάγεται από το 2010 συστηματική ανασκαφική έρευνα η οποία έχει φέρει στο φως ένα σημαντικότατο μυκηναϊκό διοικητικό κέντρο της Λακωνίας. Η εν εξελίξει συστηματική ανασκαφή τελείται υπό την αιγίδα της Εν Αθήναις Αρχαιολογικής Εταιρείας και υπό την εποπτεία της Εφορείας Αρχαιοτήτων Λακωνίας. Το ερευνητικό πρόγραμμα χρηματοδοτείται από τα ακόλουθα ιδρύματα: Institute for Aegean Prehistory, Groninger Institute of Archaeology (Netherlands), J. M. Kaplan Fund (USA), Global Heritage Fund (USA).

7. ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΣΠΑΡΤΗΣ

Η ΕΦΑ Λακωνίας, με δεδομένες τις πολυμέτωπες υποχρεώσεις της και τις δυσχερείς δημοσιονομικές συνθήκες, αξιοποιεί κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο τους διαθέσιμους υλικούς πόρους και τις δυνατότητές της, μεριμνώντας συστηματικά για την προστασία των πολυάριθμων αρχαιολογικών χώρων και μνημείων αρμοδιότητάς της, συμπεριλαμβανομένων και δύον χωροθετούνται εντός των ορίων του Δήμου Σπάρτης. Ως εκ τούτου, αξιολογώντας την κάθε περίπτωση και ιεραρχώντας τις ανάγκες των μνημείων, έχει εντάξει στο εγκεκριμένο Πρόγραμμα Δράσης του έτους 2017 πολυάριθμες δράσεις για την προστασία, συντήρηση και, σε πολλές περιπτώσεις, και ανάδειξη αρχαιολογικών χώρων και μνημείων της περιοχής. Ειδικότερα, για τον θολωτό τάφο του Βαφειού προγραμματίζεται η διενέργεια συστηματικών καθαρισμών, η σήμανση του χώρου και η αντικατάσταση της παλιάς περίφραξης, ενώ για το ιερό του Μενελάου και της Ελένης («Μενελάιον»), επίσης συστηματικός καθαρισμός και τοποθέτηση πινακίδας με πληροφοριακό υλικό για τα μνημεία.

Παράλληλα, στο πλαίσιο της τελευταίας προγραμματικής περιόδου η Εφορεία προχώρησε στην αποκατάσταση μνημείων βυζαντινών και μεταβυζαντινών χρόνων εμβληματικών για την τοπογραφία της περιοχής. Ταυτόχρονα, σε συνεργασία με την Ιερά Μητρόπολη Μονεμβασίας και Σπάρτης, έχει προβεί στην αποκατάσταση αρκετών χριστιανικών μνημείων στα όρια του Δήμου (Άγιοι Απόστολοι Λογκανίου, μνημεία Χρυσάφων κ.α.), ενώ έχει δρομολογήσει και αποκαταστάσεις και άλλων βυζαντινών – μεταβυζαντινών μνημείων στο τρέχον έτος.

Τέλος, θα πρέπει να αναφερθεί ότι έχει δομηθεί μια δόκιμη συνεργασία με το Δήμο Σπάρτης η οποία αποδίδει γόνιμες εκφράσεις (υποστήριξη τρέχοντος έργου και από κοινού διοργάνωση υψηλού πολιτιστικού χαρακτήρα, όπως Ευρωπαϊκές Ημέρες Πολιτιστικής Κληρονομιάς, Σπάρταθλον, κ.ά.)

Η Υπουργός⁵
Πολιτισμού και Αθλητισμού
ΛΥΔΙΑ ΚΟΝΙΟΡΔΟΥ

Εσωτερική Διανομή:

1. ΔΙΠΚΑ
2. ΔΒΜΑ
3. Διεύθυνση Μουσείων
4. ΔΑΑΜ
5. ΕΦΑ Λακωνίας
6. ΕΥΤΟΠ

